Ομιλία κατά την Κυριακή Β’ Νηστειών της Αγίας Τεσσαρακοστής (Αγ. Γρηγόριος ο Παλαμάς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 15 Μαρτίου, 2011

Για τον παράλυτο που εθεραπεύτηκε στην Καπερναούμ από τον Κύριο και προς τους ομιλούντας ακαίρως μεταξύ τους κατά τις ιερές συνάξεις στην Εκκλησία

Μικρή περίληψη της 10ης ομιλίας του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά : Εις τον παραλυτικόν της Καπερναούμ, την δευτέραν Κυριακήν των Νηστειών, την μετέπειτα αφιερωθείσαν εις τον άγιον Γρηγόριον τον Παλαμάν. Ο παράλυτος της Καπερναούμ εφέρετο υπό τεσσάρων ανδρών προς θεραπείαν παρά του Ιησού. Ο ψυχικώς παράλυτος, μετανοών, φέρεται εις τον Κύριον από τέσσαρας δυνάμεις· την **αυτοκριτικήν**, την **εξομολόγησιν**, την **υπόσχεσιν αποχής από τα κακά εις το μέλλον**, την **δέησιν προς τον Θεόν**. Η οροφή την οποίαν θα χαλάσωμεν δια να φθάσωμεν εις τον Κύριον **είναι ο νους**, ο οποίος πρέπει να καθαρθή δια να καθοδηγή και το σώμα.

1. Σήμερα θα ειπώ προς την αγάπη σας ως προοίμιο τα ίδια τα δεσποτικά λόγια, μάλλον δε την πεμπτουσία του ευαγγελικού κηρύγματος· «μετανοείτε, διότι ήγγισε η βασιλεία των ουρανών» (Ματθ. 3, 21). Και δεν ήγγισε μόνο, αλλά και είναι μέσα μας· διότι, είπε πάλι ο Κύριος, «η βασιλεία των ουρανών είναι μέσα μας» (Λουκ. 17, 21). Και δεν είναι μόνο μέσα μας, αλλά σε λίγον καιρό φθάνει περιφανέστερα, για να καταργήση κάθε αρχή και εξουσία και δύναμι και να προσφέρη την ακαταμάχητη ισχύ, τον αδαπάνητο πλούτο, την αναλλοίωτη και άφθαρτη και ατελεύτητη τρυφή και δόξα, εξουσία και δύναμι, μόνο σ' αυτούς που έχουν ζήσει εδώ κατά το θέλημα και την αρέσκεια του Θεού.

2. Επειδή λοιπόν η βασιλεία του Θεού και ήγγισε και μέσα μας είναι και σε λίγον καιρό φθάνει, ας καταστήσωμε τους εαυτούς μας με τα έργα της μετανοίας αξίους αυτής. Ας βιάσωμε τους εαυτούς μας ανακόπτοντας τις πονηρές προλήψεις και συνήθειες· διότι η βασιλεία των ουρανών είναι βιαστή και οι βιασταί την αρπάζουν. Ας ζηλεύσωμε την υπομονή, την ταπείνωσι και την πίστι των θεοφόρων πατέρων μας· διότι λέγει, «εξετάζοντας τα αποτελέσματα της διαγωγής τούτων, να μιμήσθε την πίστι τους» (Εβρ. 13, 7). Ας νεκρώσωμε τα μέλη μας τα επίγεια, πορνεία, ακαθαρσία, κάθε κακό πάθος, και την πλεονεξία, και μάλιστα κατά την διάρκεια των ιερών τούτων ημερών της νηστείας. Γι' αυτό ακριβώς η χάρις του Πνεύματος κατά σειρά, πρώτα μας εδίδαξε περί της μελλούσης φρικωδεστάτης κρίσεως του Θεού, έπειτα μας

υπενθύμισε περί της εξορίας του Αδάμ και μετά από αυτό μας υπέδειξε την ασφαλέστατη πίστι [Ο Γρηγόριος εννοεί το εορταστικό περιεχόμενο των τριών πρώτων Κυριακών του Τριωδίου, Απόκρεω, Τυρινής, Ορθοδοξίας], έτσι ώστε με το φόβο της πρώτης και με τον θρήνο της δευτέρας να τηρούμε με βεβαιότητα την πίστι, να συμμαζεύωμε τους εαυτούς μας, να μη παραδιδώμαστε στην ακράτεια, να μη ανοίγωμε θύρα και προσφέρωμε χώρο δια της άπιστης και άπληστης κοιλίας σε όλα τα πάθη και φθάνωμε στην ευρύχωρη και πλατειά οδό, καταστρεφόμενοι μ' ευχαρίστησι κατά κάποιον τρόπο· αλλά, αφού αγαπήσωμε την στενή και θλιμμένη οδό που οδηγεί στην αιώνια ζωή, της οποίας αρχή και πρώτο στάδιο είναι η νηστεία, να διανύσωμε αυτήν την τεσσαρακοστή των νηστησίμων ημερών με ευρωστία.

3. Πραγματικά εάν, όπως για κάθε πράγμα υπάρχει ο κατάλληλος καιρός, κατά τον Σολομώντα (Εκκλ. 3, 1) και για όλα υπάρχει ο χρόνος, έτσι και**για την εκτέλεσι της αρετής** πρέπει κανείς να ζητήση τον κατάλληλο καιρό, **αυτός εδώ είναι καιρός**, αυτή η τεσσαρακοστή των ημερών. Εάν δε και όλος ο βίος των ανθρώπων είναι επιτήδειος για την κατάκτησι της σωτηρίας, πολύ περισσότερο είναι ο καιρός αυτός της νηστείας· καθ' όσον και ο αρχηγός και χορηγός της σωτηρίας μας Χριστός **έκαμε την αρχή από νηστεία**, και στο στάδιό της κατεπάλαισε και κατεντρόπιασε τον δημιουργό των παθών Διάβολο, που του επετέθηκε παντοιοτρόπως. Όπως πραγματικά η ακρασία της κοιλιάς που αναιρεί τις αρετές είναι γεννήτρια της εμπαθείας, έτσι και η εγκράτεια, που αναιρεί τους από την ακρασία μολυσμούς, είναι γεννήτρια της απαθείας. Εάν δε η ακρασία προξενεί και προξένησε τα πάθη που δεν υπήρχαν σ' εμάς, πώς, όταν υπάρχουν, δεν θα τα αυξήση και στηρίξη, όπως η νηστεία θα τα μειώση και θα τα αφανίση; Είναι δε συζυγικαί μεταξύ τους η νηστεία και η εγκράτεια, έστω και αν για τους συνετούς ερευνητάς πότε πλεονεκτή η μία και πότε η άλλη.

4. Ας μη τις διαζεύξωμε λοιπόν κι' εμείς τώρα, αλλά κατά την διάρκεια των πέντε ημερών της εβδομάδος ας τηρούμε περισσότερο τη νηστεία, ενώ κατά το Σάββατο και την Κυριακή ας προσέχωμε μάλλον στην εγκράτεια παρά στην νηστεία, για να ακούωμε με σύνεσι τα ευαγγελικά λόγια, τα οποία θα μας αναγγείλουν σήμερα την θαυμαστή ίασι του παραλύτου που πραγματοποιήθηκε από τον Κύριο όχι στα Ιεροσόλυμα, αλλά στην Καπερναούμ (Μαρκ. 2, 1-12, Ματθ. 9, 1-8, Λουκ. 5, 17-26). Τον καιρό εκείνο, λέγει ο θεηγόρος Μάρκος, «εισήλθε πάλι ο Ιησούς στην Καπερναούμ για ημέρες» (Μάρκ. 2, 1). Αυτήν δε την Καπερναούμ ονομάζει ιδιαιτέρα πόλι του Κυρίου ο Ματθαίος. Διότι ιστορώντας και αυτός τα σχετικά με τον παράλυτο τούτον, λέγει, «ήλθε ο Ιησούς στη δική του πόλι» (Ματθ. 4, 12). Πραγματικά, αφού εβαπτίσθηκε στον Ιορδάνη από τον Ιωάννη και το Πνεύμα επέταξε επάνω σ' αυτόν, εξάγεται στην έρημο από το Πνεύμα για δοκιμασία και μετά την νίκη του κατά του πειρασμού επανήλθε και περιερχόταν τα πλησιόχωρα του Ιορδάνη διδάσκοντας και μαρτυρούμενος με πολλούς τρόπους από τον Βαπτιστή, μέχρις ότου ο Ιωάννης εφυλακίσθηκε από τον Ηρώδη. Τότε δε, όπως λέγει ο Ματθαίος,

«ανεχώρησε στην Γαλιλαία και εγκαταλείποντας την Ναζαρέτ, ήλθε και κατοίκησε στην παραθαλάσσια Καπερναούμ» (Ματθ. 4, 12).

5. Εξερχόταν λοιπόν από αυτήν στις ερήμους χάριν προσευχής και στις κωμοπόλεις των γειτόνων για να κηρύττη και πάλι επανερχόταν σ' αυτήν. Γι' αυτό ο μεν ευαγγελιστής Ματθαίος την ωνόμασε ιδιαιτέρα πόλι του, ο δε Μάρκος λέγει ότι εισήλθε πάλι στην Καπερναούμ για ημέρες. «Και άκουσαν ότι είναι σ' ένα οίκο και αμέσως συναθροίσθηκαν πολλοί, ώστε να μη χωρούν άλλους ούτε τα σημεία γύρω από τη θύρα»· διότι, αφού τον περισσότερο χρόνο έμενε εκεί, αναγνωρίσθηκε καλύτερα δια των πολλών και μεγάλων θαυμάτων και λόγων, γι' αυτό και εποθείτο υπερβολικά. Καθώς ήκουσαν λοιπόν ότι είναι πάλι κοντά, συνέρρευσαν πολυπληθείς· όπως δε λέγει ο Λουκάς είχαν συνέλθει και από κάθε πόλι, μεταξύ δε των συνελθόντων ήσαν Γραμματείς και Φαρισαίοι και νομοδιδάσκαλοι· και απηύθυνε προς αυτούς τον λόγο. Τούτο δε ήταν το κυριώτερο έργο του, όπως και προκαταβολικώς εδήλωσε με τα λόγια· «εξήλθεν ο σπείρων του σπείραι τον σπόρον αυτού» (Λουκ. 8, 5), δηλαδή τον λόγο της διδασκαλίας, και «ήλθα να καλέσω τους αμαρτωλούς σε μετάνοια» (Ματθ. 9, 13), η δε κλήσις γίνεται με τον διδακτικό λόγο. Τούτο ήθελε να δήλωση και ο Παύλος όταν έλεγε, «η πίστις γεννάται από την ακοή, η δε ακοή δια του λόγου του Θεού» (Ρωμ. 10, 17).

6. Απηύθυνε λοιπόν ο Κύριος σ' όλους γενικώς και χωρίς φθόνο τον λόγο της μετανοίας, το ευαγγέλιο της σωτηρίας, τα λόγια της αιώνιας ζωής. Και **όλοι μεν ήκουαν, αλλά δεν υπήκουαν όλοι· διότι φιλήκοοι μεν και φιλοθεάμονες είμαστε όλοι, φιλάρετοι δε δεν είμαστε όλοι**. Πραγματικά είμαστε καμωμένοι να ποθούμε πλην των άλλων να γνωρίζωμε και **τα σχετικά με την σωτηρία**, γι' αυτό οι περισσότεροι όχι μόνο ακούουν ευχαρίστως την ιερά διδασκαλία, αλλά και διερευνούν τους λόγους, εξετάζοντάς τους κατά την άποψί του ο καθένας σύμφωνα με την άγνοια ή σύνεσι που τον κατέχει. Για να φέρωμε όμως τους λόγους σε έργο ή και να καρπωνώμαστε από αυτούς ωφέλιμη πίστι, χρειάζεται ευγνωμοσύνη και αγαθή προαίρεσις, η οποία δεν ευρίσκεται εύκολα, και μάλιστα ανάμεσα σ' αυτούς που δικαιώνουν εαυτούς και είναι κατά τους εαυτούς των ειδήμονες, όπως ακριβώς ήσαν οι Γραμματείς και Φαρισαίοι μεταξύ των Ιουδαίων.

7. Γι' αυτό και τότε, μένοντας στον οίκο εκείνο, ήκουσαν το λόγο κι' έβλεπαν τα τελούμενα θαύματα, εβλασφημούσαν όμως περισσότερο παρά επαινούσαν τον δια των έργων και λόγων ευεργέτην. Πραγματικά, όταν ο Κύριος εδίδασκε και όλοι ή οι περισσότεροι εδέχονταν με ανοικτά αυτιά τους λόγους της χάριτος που εκπορεύονταν από το στόμα του, λέγει, «έρχονται κάποιοι προς αυτόν, που έφεραν ένα παραλυτικό και τον εσήκωναν τέσσερις, οι οποίοι μη μπορώντας να τον πλησιάσουν εξ αιτίας του πλήθους εξεσκέπασαν την στέγη της οικίας όπου ήταν ο Κύριος και ανοίγοντας τρύπα κατέβασαν το κρεββάτι στο οποίο εκοιτόταν ο παραλυτικός». Είναι δυνατό να νομισθή ότι η πράξις όλη είναι αποτέλεσμα της

πίστεως των συνοδών και ότι ο Κύριος έδωσε στη συνέχεια την ίασι διότι εξετίμησε την πίστι τους· αλλ' εγώ νομίζω ότι τούτο δεν είναι αληθινό. Εάν πραγματικά ο Κύριος, θεραπεύοντας το αγόρι του αρχισυναγώγου, δεν εζήτησε την πίστι από αυτό, όπως ούτε από την θυγατέρα της Χαναναίας ή του Ιαείρου, αρκούμενος στην πίστι αυτών που προσήλθαν υπέρ αυτών, αλλ' από αυτούς η μεν θυγατέρα του Ιαείρου ήταν αποθαμένη, η της Χαναναίας ήταν ψυχοπαθής, το δε αγόρι ούτε καν ήταν παρόν· ο παράλυτος αυτός όμως ήταν παρών και κύριος του λογικού του, αν και ήταν παράλυτος στο σώμα. Γι' αυτό νομίζω ότι **μάλλον από την ελπίδα και πίστι του παραλυτικού εδέχθηκαν την πίστι στον Κύριο και οι συνοδοί του κι' ενθαρρύνθηκαν να προσέλθουν σ' αυτόν**. Πειθόμενοι στον παραλυτικό τούτον τον μετέφεραν και τον ανέβασαν επάνω στη στέγη και τον κατέβασαν από εκεί εμπρός στον Κύριο. Βέβαια εκείνοι δεν θα ενεργούσαν έτσι χωρίς τη θέλησι αυτού και **η επίτασις της παραλύσεως προφανώς δεν είχε διαλύσει το λογικό αλλά μάλλον τα εμπόδια και προσκόμματα στην πίστι**.

8. **Ο έρως της ανθρωπίνης δόξης** απεμάκρυνε τους Φαρισαίους από την πίστι προς τον Κύριο· γι' αυτό έλεγε προς αυτούς, «***πώς μπορείτε να πιστεύετε σ' έμενα, δεχόμενοι δόξα από ανθρώπους και μη ζητώντας τη δόξα από τον μόνο Θεό;***» (Ιω. 5, 44). **Αλλους πάλι τους εμπόδισαν από την προσέλευσι αγροί και γάμοι και φροντίδες βιωτικών έργων, πράγματα που η πάρεσις του σώματος τα παρέλυσε όλα και τα εξέβαλε από τους λογισμούς του παραλύτου. Και γι' αυτό στους αμαρτωλούς η νόσος είναι μερικές φορές ανώτερη της υγείας, διότι συνεργεί στη σωτηρία τους, και τις μεν έμφυτες ορμές προς την κακία αμβλύνοντας, το δε χρέος των σφαλμάτων εξοφλώντας κατά κάποιον τρόπο δια της κακώσεως, τους καθίστα δεκτικούς πρώτα της ψυχικής θεραπείας, έπειτα και της θεραπείας του σώματος, και μάλιστα όταν ο ασθενής, κατανοώντας ότι το κτύπημα είναι θεραπεία από τον Θεό, το βαστάζει γενναίως, προσπίπτει με πίστι στον Θεό και επικαλείται τον ιλασμό δια των έργων με όση δύναμι έχει** . Τούτο υπέδειξε κατά την δύναμί του και ο παράλυτος και παρέστησε ο Κύριος με τα λόγια και τα έργα του, αν και οι Φαρισαίοι, μη μπορώντας να το συλλάβουν, εβλασφημούσαν κι' εγόγγυζαν «αφού είδε», λέγει, «ο Ιησούς την πίστι τους, δηλαδή του κλινήρους που κατεβαζόταν και αυτών που τον κατέβαζαν από τη στέγη, λέγει στον παραλυτικό, **τέκνο**, συγχωρούνται οι αμαρτίες σου».

9. Τι μακαρία ονομασία. Ακούει το όνομα «**τέκνο**» και υιοποιείται από τον ουράνιο Πατέρα και προσκολλάται στον αναμάρτητο Θεό, γενόμενος και αυτός αμέσως αναμάρτητος δια της αφέσεως των αμαρτιών· για ν' ακολουθήση η ανακαίνισις του σώματος, λαμβάνει πρωτύτερα την ψυχή ανωτέρα της αμαρτίας από τον γνωρίζοντα ότι, αφού πρώτα υπέπεσε η ψυχή στους βρόχους της αμαρτίας, επηκολούθησαν κατά τη δικαία κρίσι του οι νόσοι του σώματος και ο θάνατος.

10. Αλλ' οι Γραμματείς, όταν άκουσαν αυτά, «διαλογίζονταν», λέγει, μέσα τους, γιατί λαλεί αυτός βλάσφημα; ποιός μπορεί να αφήση αμαρτίες, εκτός ενός, του Θεού; Ο δε Κύριος, γνωρίζοντας ως ποιητής καρδιών και τους αφανείς λογισμούς των καρδιών των Γραμματέων, λέγει προς αυτούς· «τί διαλογίζεσθε αυτά τα πράγματα στις καρδιές σας; τί είναι ευκολώτερο, να ειπώ στον παραλυτικό, συγχωρούνται οι αμαρτίες σου ή να του ειπώ, σήκω, πάρε το κρεββάτι σου και περιπάτει;». Επειδή κατά τους Γραμματείς ο Κύριος αδυνατούσε να θεραπεύση τον παράλυτο, κατέφυγε προς το αφανές μέρος, την άφεσι των αμαρτημάτων, που και μόνο να την ειπής με τον λόγο, και μάλιστα τόσο αυθεντικώς και προστακτικώς, είναι μεν βλάσφημο, αλλά εύκολο και στου καθενός το χέρι. Γι’ αυτό λέγει προς αυτούς ο Κύριος, εάν ήθελα να εκφέρω κενούς λόγους, που δεν έχουν αποτέλεσμα σε πράξεις, θα ήταν εξ ίσου εύκολο να ειπώ χωρίς πρακτικό αντίκρυσμα και την έγερσι του παραλυτικού και την άφεσι των αμαρτιών. Για να μάθετε όμως ότι ο λόγος μου δεν είναι ανενεργός, και ότι δεν κατέφυγα στην άφεσι της αμαρτίας επειδή τάχα αδυνατώ να προσφέρω την θεραπεία της νόσου, αλλ' έχω εξουσία θεϊκή επί της γης, ως Υιός ομοούσιος με τον ουράνιο Πατέρα, αν και έγινα ομοούσιος με σας τους αχαρίστους κατά σάρκα -τότε λέγει στον παραλυτικό-, «σου λέγω, σήκω, πάρε το κρεββάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου· και αμέσως εσηκώθηκε και παίρνοντας το κρεββάτι του εξήλθε εμπρός στα μάτια όλων».

11. Είναι αντίθετα προς τους διαλογισμούς των Γραμματέων και ο λόγος και το θαύμα τούτο, σε μερικά όμως σημεία και συμφωνούν. Πραγματικά το ότι κανείς άνθρωπος δεν μπορεί αφ' εαυτού να συγχωρήση αμαρτίες, το αποδεικνύουν αληθινό, εκείνο όμως των Φαρισαίων, το ότι ο Χριστός είναι ψιλός άνθρωπος αλλ' όχι Θεός παντοδύναμος, το αποδεικνύουν ψευδές και ασύνετο· διότι αυτό, που δεν είδε ποτέ κανείς ούτε άκουσε, εφανερώθηκε τώρα, ο ίδιος Θεός και άνθρωπος, που έχει διπλή φύσι και ενέργεια· ελάλησε κατά τον τρόπο μας ως άνθρωπος, έκαμε όσα θέλει με μόνο τον λόγο του και το πρόσταγμά του ως Θεός και επιβεβαίωσε με τα έργα ότι και στην αρχή, κατά το ψαλμικό, αυτός τα πάντα «είπε και έγιναν, διέταξε και εκτίσθηκαν» (Ψαλ. 32, 9). Γι' αυτό και τώρα στο λόγο του αμέσως επακολούθησε το έργο. Πραγματικά αμέσως εσηκώθηκε ο παραλυτικός «και αφού πήρε το κρεββάτι του εξήλθε εμπρός στα μάτια όλων, ώστε να θαυμάζουν όλοι». Η μεν άφεσις των πταισμάτων με τον λόγο ενεργείται και από τους ανθρώπους, αν κάμη κάποιος πταίσμα σε βάρος τους, ασθένεια δε, και μάλιστα τόσο σοβαρή, να φυγαδευθή με πρόσταγμα και λόγο μόνο είναι στην εξουσία μόνο του Θεού. Γι' αυτό και ο ευαγγελιστής επισημαίνει ότι εθαύμασαν όλοι όσοι είδαν και εδόξασαν τον Θεό, δηλαδή ασφαλώς τον ίδιο τον εκτελεστή του παραδόξου τούτου έργου, μάλλον δε αυτόν που πράττει ένδοξα και εξαίσια έργα, των οποίων δεν υπάρχει αριθμός· «έλεγαν, ότι ποτέ έως τώρα δεν είδαμε τέτοια πράγματα».

12. Αλλ' εκείνοι μεν αποδίδοντας την δοξολογία με λόγια και παρουσιάζοντας το θαύμα μεγαλύτερο από τα προηγούμενα έλεγαν αυτά, ποτέ δεν είδαμε έως τώρα

τέτοια πράγματα, **εμείς όμως που δεν μπορούμε να λέγωμε τώρα τούτο** (διότι είδαμε πολλά και πολύ μεγαλύτερα από αυτό θαύματα που ετελέσθηκαν όχι μόνο από τον Χριστό, αλλά και από τους μαθητάς του και τους διαδόχους των στη συνέχεια με μόνη την επίκλησι του ονόματος του Χριστού)· εμείς λοιπόν, αδελφοί, ας τον δοξάσωμε με έργα τώρα, λαμβάνοντας και το θαύμα τούτο αναγωγικώς ως υπόδειγμα προς την αρετή. Διότι **ο καθένας από τους προσκολλημένους στις ηδονές είναι παράλυτος στην ψυχή**, κατακείμενος επάνω στην κλίνη της ηδυπαθείας και της φαινομενικής σαρκικής ανέσεως επάνω σ' αυτήν· αλλ' όταν πειθόμενος στις ευαγγελικές παραινέσεις με την εξομολόγησι κατανικά τις αμαρτίες του και την από αυτές προκληθείσα παράλυσι της ψυχής του, φέρεται προς τον Κύριο από τις εξής τέσσερις δυνάμεις· την **αυτοκριτική**, την **εξομολόγησι** των προηγουμένων αμαρτιών, την υπόσχεσι **αποχής από τα κακά στο μέλλον** και την **δέησι προς τον Θεό**. Αλλ' **αυτά δεν μπορούν να φέρουν κοντά στο Θεό, αν δεν ξεσκεπάσουν την οροφή, ρίπτοντας κάτω τα κεραμίδια και το χώμα και τα άλλα υλικά.** Όροφος δε είναι σ' εμάς **το λογιστικό της ψυχής**, εφ' όσον **ευρίσκεται επάνω από όλα όσα είναι σ' εμάς**· έχει δε τούτο **πολύ υλικό ευρισκόμενο επάνω του, την σχέσι προς τα πάθη και τα γήινα**. **Όταν λοιπόν αυτή η σχέσις λυθή και αποτιναχθή** από τα τέσσερα προλεχθέντα, **τότε πραγματικά μπορούμε να κατεβασθούμε, δηλαδή να ταπεινωθούμε αληθινά και να προσπέσωμε και να προσεγγίσωμε τον Κύριο, να ζητήσωμε και να λάβωμε από αυτόν την θεραπεία**.

13. Πότε δε γίνονται αυτά τα έργα της μετανοίας; Γίνονται όταν ήλθε ο Ιησούς στην πόλι του, δηλαδή μετά την σαρκική επιδημία του στον κόσμο, ο οποίος είναι δικός του αφού εκτίσθηκε από αυτόν, όπως λέγει περί αυτού και ο ευαγγελιστής, ότι «ήλθε στα δικά του, αλλά οι δικοί του δεν τον υποδέχθηκαν **σ' εκείνους δε που τον υποδέχθηκαν έδωσε εξουσία να γίνουν τέκνα Θεού**, σ' αυτούς που πιστεύουν στο όνομά του» (Ιω. 1, 11). Γι' αυτό και ο παραλυτικός νους, όταν προσκύνησε με τόση πίστι, ακούει αμέσως από αυτόν το όνομα «**τέκνο**» και λαμβάνει την **άφεσι** και την **θεραπεία**· και όχι μόνο αυτά αλλά προσλαμβάνει και **δύναμι** να σηκώνη και μεταφέρη το κρεββάτι στο οποίο ήταν ξαπλωμένος. **Ως κρεββάτι δε να εννοήσης το σώμα στο οποίο είναι προσδεδεμένος και δια του οποίου επιδίδεται στα έργα της αμαρτίας ο νους που ακολουθεί τις σαρκικές ορέξεις**.

14. Μετά τη θεραπεία όμως ο νους μας άγει και φέρει το σώμα σαν υποχείριο και δι' αυτού επιδεικνύει τους καρπούς και τα έργα της μετανοίας· ώστε όσοι βλέπουν, να δοξάσουν τον Θεό, βλέποντας σήμερα ευαγγελιστή τον χθεσινό τελώνη, απόστολο τον διώκτη, θεολόγο τον ληστή, υιόν του ουρανίου Πατρός τον προηγουμένως ζώντα με τους χοίρους, εάν δε θέλης, και σχεδιάζοντα μέσα του αναβάσεις και πορευόμενο από δόξα σε δόξα με την καθημερινή προκοπή προς το ανώτερο. Γι' αυτό και ο Κύριος λέγει προς τους ιδικούς του, «έτσι ας λάμψη το φως σας εμπρός στους ανθρώπους,

για να ιδούν τα καλά σας έργα και δοξάσουν τον επουράνιο Πατέρα σας» (Ματθ. 5, 16). Λέγει δε τούτο, για να παραγγείλη **όχι να επιδεικνύωνται**, αλλά **να πολιτεύωνται θεοφιλώς**. Όπως δε το φως ελκύει ανέτως τους οφθαλμούς των ορώντων, έτσι και η θεοφιλής διαγωγή μαζί με τους οφθαλμούς προσελκύει και τη διάνοια. Και όπως πάλι στην περίπτωσι του ηλιακού φωτός δεν επαινούμε τον αέρα που μετέχει της λαμπρότητος, αλλά τον ήλιο που έχει και παρέχει την αυγή της λαμπρότητος, και αν επαινέσωμε τον αέρα ως φωτεινό, πολύ περισσότερο πρέπει τον ήλιο· έτσι και με εκείνον που **δια των έργων της αρετής επιδεικνύει την λαμπρότητα του ηλίου της δικαιοσύνης**· διότι αυτός, μόλις ιδωθή, σύρει προς την δόξα του επάνω στους ουρανούς Πατρός του ηλίου της δικαιοσύνης Χριστού.

15. Και για να παραλείψω τώρα εγώ τις μεγαλύτερες αρετές θα αναφέρω τούτο· όταν μέσα στην ιερά εκκλησία παραστεκόμενος στον Θεό μαζί με σας στραφώ και ιδώ αυτούς που αναπέμπουν τους ύμνους και τις δεήσεις προς τον Θεό με σύνεσι και κατάνυξι ή κάποιον που στέκεται σιωπηλός και ακούει σύννους, ενθουσιάζομαι αμέσως και με μόνη τη θέα αυτή και γεμίζω αγαλλίασι και δοξάζω τον ουράνιο Πατέρα Χριστό, χωρίς τον οποίο δεν μπορεί να πράξη κανείς κανένα καλό και δια του οποίου κατορθώνεται κάθε επίτευγμα των ανθρώπων.

16. Αλλά τί θα ειπούμε τώρα προς αυτούς που ούτε σιωπηλοί στέκονται ούτε συμψάλλουν, αλλά συναντούν αλλήλους και αναμιγνύουν τη λογική προς τον Θεό λατρεία μας με **κοσμική συναναστροφή**, ώστε ούτε αυτοί ακούουν τα ιερά και θεόπνευστα λόγια κι' εκείνους που θέλουν ν' ακούουν εμποδίζουν; «Έως πότε, αγαπητοί, θα χωλαίνετε κι' από τα δύο πόδια», θα έλεγε ο θεσβίτης Ηλίας (Γ’ Βασ. 18, 21), **θέλοντας να επιδίδεσθε συγχρόνως με την προσευχή και σε λόγους ακαίρους και γηίνους και μη κατορθώνοντας φυσικά κανένα από τα δύο** , αλλά καταστρέφοντας το ένα με το άλλο, μάλλον δε φθείροντας αυτά δι' αλλήλων; Έως πότε κι' εδώ δεν θ' αποφύγετε τα **λόγια της ματαιότητος**, αλλά θα κάμετε τον οίκο της προσευχής οίκο εμπορείας ή λόγον εμπαθείας, οίκο στον οποίο λέγονται και ακούονται λόγια αιώνιας ζωής, αλλά από εμάς καθώς ζητούμε από τον Θεό με ακαταίσχυντη ελπίδα την αιώνια ζωή, αλλά δε από τον Θεό καθώς την προσφέρει σ' αυτούς που την ζητούν με όλη την ψυχή και τη διάνοια, **αλλ' όχι σ' αυτούς που δεν στρέφουν ούτε καν όλη τη γλώσσα προς την αίτησι**;

17. Τώρα, αδελφοί, **η θυσία μας προς τον Θεό δεν τελείται με φωτιά** , όπως επί του Μωυσέως, **αλλά δια λόγου**. Τότε λοιπόν, όταν ο Θεός εδεχόταν την θυσία φερομένην προς τα άνω με πυρ, οι μαζί με τον Κορέ επαναστάτες, επειδή προσέφεραν ξένο απ’ έξω πυρ, κατεκάησαν από το ιερό πυρ που ώρμησε προς αυτούς αυτομάτως (Αρ. 16, 34). **Ας φοβηθούμε λοιπόν κι' εμείς μήπως, φέροντας απ' έξω ξένους λόγους στο λογικό τούτο θυσιαστήριο του Θεού, στην Εκκλησία δηλαδή, κατακριθούμε τελεσιδίκως από τους θείους λόγους που είναι σ' αυτήν, καθιστώντας έτσι τους εαυτούς μας αξίους της απαισίας φωνής και**

καταδίκης. Ναι, ας φοβηθούμε, παρακαλώ, και όσο είμαστε εδώ **να προσφέρωμε την ικεσία** παριστάμενοι στον Θεό με φόβο· **όταν δε εξέλθωμε από εδώ**, **θα επιδείξωμε την από εδώ μεταβολή των τρόπων προς το καλύτερο**, μη γοητευόμενοι από κέρδη, και μάλιστα άδικα, αποφεύγοντας όρκους και μάλιστα τους ψευδείς, απέχοντας αισχρών λόγων, πολύ δε περισσότερο των σχετικών με αυτά πράξεων, της καταλαλιάς, του δόλου, της μεγαλαυχίας, διαπαιδαγωγώντας και κινώντας με θεόφρονα νου κάθε μέλος και αίσθησι, και φέροντας το σώμα και αναβιβάζοντάς το με λόγο και θείο φόβο, αλλά μη καταβιβαζόμενοι και κατεχόμενοι από το σώμα προς τις χαμερπείς και βδελυρές ορέξεις· διότι εμάθαμε από τον Παύλο κι' εγνωρίσαμε ότι, **αν μεν ζούμε σαρκικώς, πρόκειται ν' αποθάνωμε, αν δε θανατώνωμε με το πνεύμα τις πράξεις του σώματος, θα ζήσωμε αιωνίως** (Ρωμ. 8, 13).

18. Και τώρα ας κινήσωμε όλους όσοι μας βλέπουν σε δοξολόγησι του Θεού, αφού γνωρίσουν καλά ότι **ο οίκος αυτός φέρει μέσα του τον Χριστό**, που σφίγγει τους παραλύτους κατά την ψυχή και παραγγέλλει να σηκώνουν και ανεβάζουν προς αυτόν με πνευματικό και θεοφιλή λογισμό τις σωματικές αισθήσεις και αντιλήψεις, αλλά να μη φέρωνται και καταρρί-πτωνται από αυτές ασυνέτως· και έτσι να υπάγουν **στον πραγματικά δικό μας οίκο, δηλαδή στον ουρανό** και στον υπερουράνιο χώρο, όπου ευρίσκεται τώρα ο Χριστός, ο κληρονόμος και κληροδότης μας.

19. Σ' αυτόν πρέπει δόξα, δύναμις, τιμή και προσκύνησις μαζί με τον άναρχο Πατέρα του και το ζωοποιό Πνεύμα, τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Γένοιτο.

(Πηγή: Γρηγορίου Παλαμά Έργα, ΕΠΕ, τόμος 9, Πατερικαί Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»)